

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

07/2014
LPO – 4114-001-03/2013

I/14/002

W odpowiedzi proszę powołać się
na numer naszego pisma

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań
T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01
lpo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	I/14/002 – Wykorzystanie przez organizację pożytku publicznego województwa wielkopolskiego środków pochodzących z 1% należnego podatku dochodowego od osób fizycznych w latach 2011 - 2013
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Paweł Szczepaniak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 89447 z dnia 20 marca 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1 - 2)
Jednostka kontrolowana	Fundacja Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Słoneczko” („Fundacja”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zuzanna Pabińska – Fundator, Prezes Zarządu. Wioletta Carewicz – Wiceprezes Zarządu Dorota Augustyniak – Wiceprezes Zarządu. (dowód: akta kontroli str. 23 - 28)

Ocena ogólna

II. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹, wykorzystanie przez Fundację środków pochodzących z 1% należnego podatku dochodowego od osób fizycznych w latach 2011 - 2013.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywną ocenę uzasadnia prawidłowe wykorzystanie środków przeznaczonych na działalność pożytku publicznego określoną w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie², zwanej dalej „udpp”, oraz na zadania statutowe, w szczególności na cele szczegółowe wskazane przez podatników.

Uwagi NIK dotyczą niewłaściwego wykonywania kontroli formalno-rachunkowej i księgowania części dowodów księgowych związanych ze zlecaniem przez Fundację usług rehabilitacyjnych oraz podawania w sprawozdaniach merytorycznych z działalności Fundacji błędnych danych dotyczących wykorzystanych kwot na cele szczegółowe, wskazane przez podatników.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Spełnianie warunków uprawniających do uzyskania przychodów z 1% podatku od osób fizycznych

Opis stanu faktycznego

1) Fundacja z dniem 9 stycznia 2004 r. została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego, a status organizacji pożytku publicznego uzyskała 9 lutego 2015 r. Statut Fundacji został nadany w dniu 14 lipca 2003 r. Jak wynika z zapisów statutowych, w latach 2011-2013 Fundacja prowadziła działalność pożytku publicznego (działalność społecznie użyteczną) w sferze zadań publicznych określonych w art. 4 ust. 1 udpp. Do podstawowych zadań Fundacji w sferze zadań publicznych określonych w udpp i statucie należała działalność: na rzecz osób niepełnosprawnych poprzez promowanie działalności rehabilitacyjnej osób niepełnosprawnych, aktywizowanie ludzi zdrowych na rzecz działalności rehabilitacyjnej, w zakresie ochrony i promocji zdrowia, pomocy społecznej poprzez

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2010 r. poz. 1536, ze zm.

umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby i możliwości. Cele statutowe Fundacja realizowała głównie poprzez: zakładanie subkont ułatwiających osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom pozyskiwanie środków na leczenie, rehabilitację oraz zakup sprzętu, udzielanie pomocy materialnej osobom niepełnosprawnym w zakresie podejmowanych przez nich przedsięwzięć rehabilitacyjnych, organizowanie i finansowanie operacji, zabiegów rehabilitacyjnych i leczniczych, przekazywanie środków przeznaczonych na zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i ich rodzin, organizowanie imprez kulturalnych, turystycznych i sportowych z udziałem osób niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 23 - 28)

2) Zatwierdzone roczne sprawozdania finansowe i sprawozdania merytoryczne z działalności za rok 2011 i za rok 2012 zostały opublikowane na stronie internetowej Fundacji oraz na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w terminach określonych w udpp. Fundacja była uprawniona do otrzymania 1% podatku należnego za kolejne lata podatkowe 2010, 2011 i 2012 i znalazła się w wykazie organizacji pożytku publicznego zamieszczanym rokrocznie na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej³.

(dowód: akta kontroli str. 29 - 80)

3) Zasady (politykę) rachunkowości w Fundacji w kontrolowanym okresie wprowadzono w życie uchwałami zarządu z dnia 15 stycznia 2005 r. (obowiązywała do dnia 31 maja 2013 r. i uchwała nr 1/2013 z dnia 31 maja 2013 r. (obowiązywała od 1 czerwca 2013 r.):

W Zakładowym Planie Kont i ewidencji księgowej wyodrębniono konto 740 na którym ewidencjonowano przychody statutowe, do którego prowadzono analitykę na koncie 740-3 przychody 1%. Koszty działalności statutowej, w tym finansowane ze środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych ewidencjonowano na koncie 500, do którego prowadzono następujące konta analityczne:

- a) 500-1 obciążenia subkont podopiecznych, w tym koszty ponoszone z wpłat 1% podatku dochodowego od osób fizycznych,
- b) 500-11 (od 2013 r.) – obciążenia subkont – koszty ponoszone z wpłat z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych,
- c) 500-2 Rymań (dotyczy kosztów rehabilitacji i zajęć terapeutycznych prowadzonych w filii Fundacji w miejscowości Rymań),
- d) 500-3 cele statutowe inne (nie związane z prowadzeniem subkont podopiecznych).
- e) 500-4 – ośrodek Fundacji, na którym ewidencjonowano koszty prowadzenia siedziby Fundacji (od 2012 r.).

(dowód: akta kontroli str. 84 - 102)

Ustalono
nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

W działalności Fundacji w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, działalność Fundacji w zbadanym obszarze.

³ <http://www.mpips.gov.pl/bip/wykaz-organizacji-pozytku-publicznego/>

2. Zgodność zadań sfinansowanych z 1% podatku ze statutem i regulacjami wewnętrznymi organizacji oraz celami szczegółowymi (wskazanymi przez donatorów).

1) W kontrolowanym okresie na konto Fundacji wpłynęły następujące kwoty pochodzące z 1% należnego podatku dochodowego od osób fizycznych: w roku 2011 łącznie 9.950.222,64 zł (w tym 9.004.958,90 zł w lipcu), w roku 2012 łącznie 13.444.965,79 zł (w tym 12.384.43,83 zł w lipcu) oraz w roku 2013 łącznie 15.398.946,47 zł (w tym 14.092.441,35 zł w lipcu).

W roku 2011 łącznie wydatkowano 7.259.217,90 zł środków pochodzących 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, w tym korzystając z kwoty 9.611.476,40 zł środków niewykorzystanych w poprzednich okresach sprawozdawczych oraz z kwoty 9.950.222,64 zł przychodów bieżących. Na koniec 2011 r. pozostało 12.302.481,14 zł środków niewykorzystanych.

W roku 2012 łącznie wydatkowano 12.019.898,02 zł środków pochodzących 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, w tym korzystając z kwoty 12.302.481,14 zł środków niewykorzystanych w poprzednich okresach sprawozdawczych oraz z kwoty 13.444.964,99 zł przychodów bieżących. Na koniec 2012 r. pozostało 13.727.548,11 zł środków niewykorzystanych w poprzednich okresach sprawozdawczych.

W roku 2013 łącznie wydatkowano 12.953.589,46 zł środków pochodzących 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, w tym korzystając z kwoty 3.727.548,11 zł środków niewykorzystanych w poprzednich okresach sprawozdawczych oraz z kwoty 15.393.833,94 zł przychodów z tytułu 1% podatku. Na koniec 2013 r. pozostało 16.167.792,59 zł środków niewykorzystanych.

(dowód: akta kontroli str. 115, 118)

W roku 2011 kwota wskazana przez podatników na cele szczegółowe (poszczególnych podopiecznych z przeznaczeniem na leczenie i rehabilitację) wyniosła 8.964.318,85 zł i stanowiła 90,1% ogółu wpływów z 1% podatku. W roku 2012 kwota ta wyniosła 12.604.867,13 zł i stanowiła 93,7% ogółu wpływów, a w roku 2013 kwota ta wyniosła 14.463.284,62 zł i stanowiła 93,9% tych wpływów.

Łącznie w roku 2011 Fundacja wykorzystwała 7.185.541,82 zł środków ze wskazań podatników, co stanowiło 80,2% ogółu przychodów z tych wskazań. W roku 2012 wykorzystano łącznie 6.721.927,53 zł tych środków, co stanowiło 53,3% ogółu przychodów z tych wskazań, a w roku 2013 wykorzystano łącznie 12.883.941,35 zł co stanowiło 89,1% tych wskazań.

Niewykorzystane w danym roku środki były wykorzystywane przez podopiecznych w latach kolejnych. Po zakończeniu lat obrotowych 2011, 2012 i 2013 niewykorzystane środki pozostawały na kontach podopiecznych.

(dowód: akta kontroli str. 119, 270)

W latach 2011 – 2012 w systemie Optima księgowano poszczególne zestawienia kosztów, które były sprawdzane pod względem merytorycznym przez pracowników sekretariatu (Kierownik Biura Zarządu oraz pracownik biurowy), formalno-rachunkowym przez głównego księgowego i zatwierdzane przez Prezesa bądź Wiceprezesów Zarządu. Na dowodach źródłowych potwierdzających dokonanie operacji gospodarczych związanych z refundacją tych kosztów ponoszonych przez podopiecznych (oryginałach faktur, rachunków) znajdowały się, stosownie do wymogów § 1 ust. 3 ww. regulaminu, opisy podopiecznych i (lub) osób ich reprezentujących odnośnie celowości ich poniesienia.

W roku 2013 pojedyncze dowody księgowe, służące do dokumentowania operacji gospodarczych związanych z refundacją wydatków na leczenie i rehabilitację podopiecznych Fundacji opłacane przelewem przez Fundację (zgodnie z postanowieniami § 2 ust. 2 regulaminu refundacji kosztów), oraz zbiorcze zestawienia kosztów, ponoszonych przez podopiecznych (zgodnie z

postanowieniami § 1 ust. 1 regulaminu refundacji kosztów) i zgłoszone do refundacji, były sprawdzane pod względem merytorycznym przez pracowników sekretariatu (Kierownik Biura Zarządu oraz pracownik biurowy). Powyższe dowody były sprawdzane pod względem formalnym i rachunkowym przez Głównego Księgowego Fundacji lub Wiceprezesa zarządu Wiolettę Carewicz. Po dokonanej kontroli Główny księgowy (lub wiceprezes zarządu Wioletta Carewicz) wpisywał dekretację wskazując sposób rejestracji dokumentu w urządzeniach księgowych syntetycznych i analitycznych. Dokument zatwierdzały upoważnione osoby (Prezes lub wiceprezesi zarządu).

Kontroli poddano realizację losowo wybranych dowodów księgowych z lat 2011 – 2013, z tego: w roku 2011 z dnia 13 grudnia; księgowanie z tego dnia objęło 67 zestawień kosztów (średnio po kilka faktur) na łączną kwotę 77.617,15 zł, w roku 2012 z dnia 10 grudnia; polecenie księgowania z tego dnia obejmowało 10 faktur i 83 zestawienia kosztów (średnio po kilka faktur) na łączną kwotę 126.207,40 zł, a w roku 2014 z dnia 10 grudnia polecenie księgowania z tego dnia obejmowało 23 faktury i 33 zestawienia kosztów (średnio po kilka faktur) na łączną kwotę 53.212,15 zł. Dowody te spełniały wymogi art. 21 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴

(dowód: akta kontroli str. 143 – 148, 191 - 200)

Wyjaśnienie w sprawie sposobów dokonywania oceny merytorycznej dokumentów źródłowych, w szczególności wystawianych na Fundację i opłacanych bezpośrednio przez Fundację złożyła Prezes Zarządu Fundacji Z. Pabińska. Podała ona, że pierwszej oceny merytorycznej dokumentów do refundacji kosztów dokonują pracownicy biura fundacji, którzy zwracają szczególną uwagę na opis faktury, jej rzetelność i celowość wydatkowanych środków. W sytuacjach niejasnych pracownicy kontaktują się telefonicznie lub mailowo z wystawcą faktury bądź podopiecznymi Fundacji.

(dowód: akta kontroli str. 244)

Zasady gromadzenia środków pieniężnych na subkontach podopiecznych i refundacji kosztów zgromadzonych na subkoncie podopiecznego określały odpowiednie regulaminy, załączane do umów o udostępnienie podopiecznym Fundacji subkonta (księgowego wyodrębnienia środków pieniężnych przeznaczonych dla podopiecznego) na rachunku bankowym Fundacji. Regulaminy te były częścią umów (zawieranych na czas nieokreślony) pomiędzy Fundacją a podopiecznymi o udostępnienie podopiecznym konta bankowego Fundacji i subkont w analityce księgowej dla gromadzenia środków pochodzących z 1% podatku ze wskazaniem na poszczególnego podopiecznego (podmiotu). Prowadzenie subkont było bezpłatne i nie wiązało się z żadnymi opłatami. Wszystkie środki zgromadzone na subkoncie podopiecznego przeznaczone były na leczenie i rehabilitację podopiecznego. Wypłata środków następowała w postaci refundacji kosztów poniesionych przez podopiecznego na podstawie przedłożonych faktur VAT i innych dowodów potwierdzających poniesione koszty gdy były one opisane i podpisane przez podopiecznego (opiekuna) co do celowości ich poniesienia. Fundacja natomiast opłacała bezpośrednio tylko takie faktury i rachunki, które były wystawione na Fundację i zawierały jej dane (nazwa, adres, NIP). W przypadku rozwiązania umowy przewidziano rozdysponowanie zgromadzonych środków na cele statutowe Fundacji.

(dowód: akta kontroli str. 149 - 159)

Prezes Zarządu Fundacji Z. Pabińska podała w złożonym wyjaśnieniu, że powodem takiego rozwiązania było to, że gdy płatnikiem jest Fundacja, a podopieczny jest tylko odbiorcą tych usług lub sprzętu, pozwala to na lepszą kontrolę wydatkowanych środków. W sytuacji np. reklamacji, zwrotu czy też pomyłek, środki mogły by być

⁴ Dz. U. z 2013, poz. 330 j.t.

zwracane bezpośrednio podopiecznemu, a fundacja nie miała by możliwości kontroli nad tymi środkami.

(dowód: akta kontroli str. 244)

Z ustaleń kontroli wynika, że podopieczni Fundacji zwracali się o refundację środków wykorzystanych na zakupy przedmiotów, które ze względu na swą wartość i okres użytkowania mogły być uznane za środki trwałe (np. wózki inwalidzkie, laptopy, maszyny do pisania pismem Braile'a, itp). Fundacja refundowała te zakupy obciążając bezpośrednio koszty działalności, natomiast środków tych nie wprowadzano na stan środków trwałych Fundacji.

(dowód: akta kontroli str. 120 – 148, 201 - 213)

W ocenie NIK, taka praktyka nie jest sprzeczna z przepisami ustawy o rachunkowości ale musi być określona i opisana w polityce rachunkowości jako zasada do stosowania. Poza tym Fundacja nie ustaliła formalnie sposobów, zasad i form przekazania podopiecznym zakupionych przez nich i na ich użytek przedmiotów.

Wyjaśnienie w powyższej sprawie złożyła Prezes Zarządu Fundacji Z. Pabińska. Podała ona, że w polityce rachunkowości nie ustalono zasad zakupu wózków inwalidzkich, sprzętu rehabilitacyjnego, laptopów i innych przedmiotów oraz przekazywania ich podopiecznym, ponieważ uznano, że nabyte przez podopiecznych przedmioty nie były przeznaczone na potrzeby Fundacji, nie były przez nią kontrolowane, nie przyczyniły się też do osiągnięcia korzyści finansowych i zgodnie z art.3 ust.1 pkt 15 ustawy o rachunkowości nie stanowiły dla niej środków trwałych. Stwierdziła jednak, że zapis o nieuznawaniu za środek trwały opisanych wyżej zakupów i przekazywaniu ich podopiecznym powinien znaleźć się w polityce rachunkowości i zadeklarowała wprowadzenie zmian z dniem 01 maja 2014 roku.

(dowód: akta kontroli str. 268)

Pozostałe środki pochodzące z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, przekazane Fundacji (bez wskazań celów szczegółowych) wykorzystywano również na działania na rzecz osób niepełnosprawnych. Działania te obejmowały także refundację kosztów leczenia, rehabilitacji w filii Fundacji w m. Rymań (konto 500-2), darowizny i pomoc osobom potrzebującym dofinansowanie imprez integracyjnych (konto 500-3) oraz, w roku 2012, wyposażenie powstającego ośrodka (konto 500-4).

Fundacja ze środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych wybudowała i oddała do użytku, w sierpniu 2012 r., budynek ośrodka rehabilitacji., w którym mieściły się także jej biura. Wartość przyjętego środka trwałego wyniosła 5.052.710,89 zł.

Wydatki na budowę ośrodka ewidencjonowane były na koncie 080-inwestycje. Przelewy za faktury dokonywane były z ogólnego rachunku bankowego Fundacji (130), na którym gromadzone są środki z różnych źródeł przychodów.

W roku 2012 przyjęto ośrodek na stan środków trwałych w kwocie 5 052 710,89 zł i wykazano w sprawozdaniu merytorycznym z działalności. Powyższa kwota pochodziła z wpłat 1% podatku od osób fizycznych dokonywanych od roku 2007.

(dowód: akta kontroli str. 120 – 141, 160 – 164, 270)

Jak podała w złożonym wyjaśnieniu Prezes Zarządu Fundacji Z. Pabińska, wydatki na inwestycję pochodziły zarówno z wpłat 1% podatku bez przypisanego celu szczegółowego (z wpłat na ogólne cele fundacji), jak i z wpłat 1% przypisanych do subkont podopiecznych, bowiem wszelkie wpłaty 1% podatku zostają powierzone do dyspozycji Fundacji i dają możliwość wykorzystywania tych środków na cele statutowe. Nie znaczy to jednak, że środki z wpłat 1% przypisane na subkontach podopiecznych zostały z tego tytułu umniejszone. Fundacja prowadzi analityczną ewidencję przychodów i rozchodów na subkontach za pomocą programu

internetowego, a wszelkie obroty na subkontach są dostępne do wglądu podopiecznym. Środki zapisane na subkontach pozostają do wykorzystania przez podopiecznych. Nie zdarzył się przypadek, by Fundacja odmówiła refundacji kosztów ponoszonych przez podopiecznych z powodu braku środków na rachunku bankowym w sytuacji, gdy podopieczny miał zaewidencjonowane na subkoncie wystarczające saldo z wpłat 1%.

Zabezpieczeniem płynności Fundacji są i były kilkunastomilionowe lokaty bankowe. W bieżącym roku nastąpi pełne pokrycie płynności środków przypisanych na subkonta podopiecznych środkami pochodzącymi z 1% podatku bez wskazania celu szczegółowego.

(dowód: akta kontroli str. 270)

Po zakończeniu budowy od dnia 1 września 2012 r. większa część budynku jest przedmiotem najmu przez sąsiadujące z Fundacją Hipomedical Centrum i Rehabilitacji „Zabajka” sp. jawna w Stawnicy (najemca). Czynsz najmu wynosił 12.000,0 zł. Koszty utrzymania nieruchomości, w tym koszty ogrzewania, energii elektrycznej, wody, kanalizacji i innych mediów oraz wywozu odpadów komunalnych, remontów i napraw ponosił najemca. Najemca zobowiązał się do korzystania z przedmiotu najmu zgodnie z jego przeznaczeniem, tj. na cele organizacji turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 165 - 177)

W kontrolowanym okresie Fundacja ponosiła koszty administracyjne i koszty promocji, lecz nie były one finansowane z wpływów pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych.

(dowód: akta kontroli str. 39 – 40, 66, 124, 132, 139)

2) W kontrolowanym okresie Fundacja nie zawierała umów z osobami prawnymi na realizację zadań ze środków pochodzących z 1% podatku. Kontroli poddano realizację w latach 2011 – 2014 (do końca lutego) umowy zawartej w dniu 2 listopada 2009 r. na świadczenie usług rehabilitacyjnych w zakresie masażu, fizjoterapii. Stwierdzono, że za wykonane usługi, zleceniobiorca wystawiał rachunki w okresach miesięcznych. Rachunki obejmowały liczbę godzin wykonanego zlecenia oraz stawkę i kwotę do zapłaty. W roku 2011 zapłacono 17.985,0 zł, w roku 2012 zapłacono 16.065,0 zł natomiast w roku 2013 i w dwóch miesiącach 2014 r. zapłacono 19.710,0 zł.

(dowód: akta kontroli str. 182 - 190)

3) Fundacja, przy realizacji usług, dostaw lub robót budowlanych nie była zobowiązana do stosowania ustawy o zamówieniach publicznych⁵ i nie realizowała takich zamówień. Fundacja nie przekazywała środków pochodzących z 1% podatku jako wkładu własnego na współfinansowanie realizacji zadań/programów finansowanych z udziałem środków europejskich, ponieważ nie wystąpiły sytuacje, które by tego wymagały.

(dowód: akta kontroli str. 43, 70)

4) W okresie od 24 października do 8 listopada 2011 r., Wojewoda Wielkopolski przeprowadził w Fundacji kontrolę problemową dotyczącą prawidłowości korzystania z uprawnień do otrzymywania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2010 do 30 czerwca 2011 r. W toku kontroli stwierdzono m.in. że w okresie nią objętym Fundacja wydatkowała otrzymane środki finansowe pochodzące z 1 % podatku dochodowego od osób fizycznych na prowadzenie działalności pożytku publicznego. W wyniku kontroli sformułowano wnioski pokontrolne zmierzające do sporządzenia przez Fundację korekty sprawozdania finansowego i sprawozdania merytorycznego z działalności za rok 2010 i terminowego przekazywania tych sprawozdań ministrowi właściwemu w sprawach zabezpieczenia społecznego.

⁵ Dz. U. z 2013 r., poz. 907, ze zm.)

Korekta dotyczyła niewykazania w poprzednich sprawozdaniach wartości rozpoczętej inwestycji budowy budynku ośrodka rehabilitacji, niewykazania w sprawozdaniu zysku, mimo wykazania go w rachunku wyników, różnic w danych dotyczących zatrudnienia.

Prezes Fundacji poinformowała Wojewodę o realizacji wniosków pokontrolnych.

(dowód: akta kontroli str. 214 - 234)

5) Zgodnie z art. 26 udpp jednostki publicznej radiofonii i telewizji umożliwiają organizacjom pożytku publicznego nieodpłatne informowanie o ich działalności na zasadach określonych w przepisach odrębnych. Przepisy art. 23a ust 1 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji⁶ stanowią, że jednostki publicznej radiofonii i telewizji stwarzają organizacjom pożytku publicznego możliwość nieodpłatnego informowania o prowadzonej przez te organizacje działalności nieodpłatnej. Tryb i zakres nieodpłatnego informowania określono w rozporządzeniu Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 29 kwietnia 2011 r. w sprawie trybu postępowania związanego z nieodpłatnym informowaniem w programach jednostek publicznej radiofonii i telewizji o prowadzonej przez organizacje pożytku publicznego nieodpłatnej działalności pożytku publicznego.⁷ Rozporządzenie weszło w życie z dniem 30 czerwca 2011 r.

Fundacja nie korzystała z uprawnienia zawartego w art. 23a ust 1 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji.

(dowód: akta kontroli str. 40, 67)

Prezes Zarządu Fundacji, Z. Pabińska podała w złożonym wyjaśnieniu, że Fundacja nie korzystała z powyższego uprawnienia, ponieważ spełnienie warunków przygotowania i rozpowszechniania tych audycji przekracza możliwości Fundacji.

(dowód: akta kontroli str. 244)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Fundacji, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości: Przy rozliczeniu umowy zawartej w dniu 2 listopada 2009 r. na świadczenie usług rehabilitacyjnych w zakresie masażu, fizjoterapii do miesięcznych rachunków za wykonane usługi nie dołączono przewidzianego umową harmonogramu przepracowanych godzin, mimo że wszystkie rachunki były zatwierdzane pod względem merytorycznym przez Prezes Zarządu bądź Wiceprezesa Zarządu W. Carewicz. Trzyście rachunków z lat 2011 – 2012 (spośród ogółem 22 wystawionych) nie było sprawdzonych pod względem formalno-rachunkowym, natomiast 19 nie było zatwierdzonych. Rachunki te nie posiadały więc wszystkich cech dowodu księgowego wymaganych na mocy z art. 21 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, mimo to zostały zapłacone i ujęte w księgach rachunkowych Fundacji.

(dowód: akta kontroli str. 190)

Jak podała w złożonym wyjaśnieniu Prezes Zarządu Fundacji Z. Pabińska, powodem powyższego było przeoczenie. Od roku 2013 jest wykonywana kontrola formalno – rachunkowa dowodów źródłowych. Rachunki te były wypłacane bez przedstawienia stosownego harmonogramu, lecz zawsze po ustnej rozmowie potwierdzającej wykonanie pracy. Od kwietnia 2014 r. do każdego rachunku będzie dołączony harmonogram.

Z rehabilitacji tej korzystają wyłącznie podopieczni, którzy posiadają orzeczenie o niepełnosprawności. Rehabilitacja ma charakter aktywizacji społecznej.

(dowód: akta kontroli str. 243)

Uwagi dotyczące
kontrolowanej
działalności

Zdaniem NIK, zasadne jest rozważenie możliwości przekazywania podopiecznym wartościowych przedmiotów w użytkowanie, po to aby w przypadku gdy przestaną być one im potrzebne można było je przekazać innym potrzebującym.

⁶ Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 226 ze zm.

⁷ Dz. U. Nr 109, poz. 638 ze zm.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność Fundacji w zbadanym obszarze.

Opis stanu
faktycznego

3. Zgodność z ewidencją finansowo-księgową danych wykazanych w sprawozdaniach merytorycznych z działalności Fundacji w zakresie przychodów i wydatków poniesionych z 1% podatku.

Dane zamieszczone w sprawozdaniach merytorycznych z działalności Fundacji za lata 2011 i 2012 w dziale III „Przychody i koszty organizacji pożytku publicznego w okresie sprawozdawczym” w pkt 5 „Przychody z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych” oraz dane wykazane w części III pkt 3 tych sprawozdań, w części dotyczącej poniesionych wydatków na realizację zadań ze środków pochodzących z 1% podatku, były zgodne z ewidencją księgową, prowadzoną w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych zdarzeń gospodarczych.

(dowód: akta kontroli str. 38 – 40, 65 – 66, 115, 117, 125, 133, 138, 143 - 148)

W kontrolowanym okresie (w latach 2011 -2013) Fundacji przybył jeden środek trwały sfinansowany z przychodów pochodzących z 1% podatku. Był to budynek fundacji wraz z pomieszczeniami ośrodka rehabilitacji o wartości 5.052.710,89 zł, który został ujęty w ewidencji środków trwałych Fundacji.

(dowód: akta kontroli str. 164)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Fundacji w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W sprawozdaniach merytorycznych z działalności za lata 2011 i 2012 w pozycji III.4. „Cele szczegółowe, wskazane przez podatników, na które organizacja pożytku publicznego wydatkowała najwięcej środków pochodzących z 1% podatku dochodowego wraz z kwotą” nieprawidłowo podano kwoty na leczenie, rehabilitację i zakup sprzętu, odpowiednio: 7.259.217,90 zł oraz 6.967.187,13 zł, ujmując w nich całość kosztów statutowych (konto 500). Natomiast z ewidencji księgowej (konto 500-1) wynikały kwoty niższe i wyniosły one odpowiednio: 7.185.541,82 zł (w roku 2011) i 6.721.927,53 zł (w roku 2012).

(dowód: akta kontroli str. 39, 66, 115)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność Fundacji w zbadanym obszarze.

Wnioski pokontrolne

IV. Wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁸, wnosi o:

1. Prawidłowe dokumentowanie operacji gospodarczych związanych ze zlecaniem przez Fundację usług rehabilitacyjnych.
2. Podawanie w sprawozdaniach merytorycznych z działalności Fundacji prawidłowych danych dotyczących wykorzystanych kwot na cele szczegółowe, wskazane przez podatników.
3. Ustalenie zasad księgowania zakupionych przedmiotów (o cechach środka trwałego) oraz sposobów i form ich przekazywania podopiecznym Fundacji.

⁸ Dz. U. z 2012 r., poz. 82, ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 08 maja 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler

Paweł Szczepaniak
Główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor

z up. Grzegorz Malesiński
Wicedyrektor